

Διδαχή

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
Δελφών & Μιαούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 4^ο | 21 Ιανουαρίου 2024 | Αρ. Φύλλου 161

ΔΕΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

Ἐν εἰρήνῃ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Με ειρήνη, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.

Αμέσως μετά το «*Εὐλογημένη...*» και το «*Ἀμήν*», γίνεται μια σειρά από δεήσεις, που όλες μαζί λέγονται «*Μεγάλη Συναπτή*». Λέγονται έτσι, επειδή σ' αυτές τις δεήσεις συνάπτεται, δηλαδή περιμαζώνεται όλος ο βίος και η ζωή των πιστών. Είναι σαν μια πρώτη εμφάνιση και παρουσία της Εκκλησίας ενώπιον του Θεού, με όλες τις επίγειες ανάγκες και περιστάσεις του βίου. Η Εκκλησία μέσα στο ναό είναι σαν ένα καράβι, που πλέει και ταξιδεύει προς την ανατολή, εκεί που ήταν ο αρχαίος παράδεισος, «*κατά ἀνατολάς*», καθώς λέει η θεία Γραφή. Προς τον παράδεισο πλέει η Εκκλησία και κουβαλάει μέσα στο πλοίο της εξαγνισμένο όλο τον επίγειο βίο των ανθρώπων. Όλες αυτές οι δεήσεις της Μεγάλης Συναπτής λέγονται και «*Εἰρηνικά*», επειδή οι τρεις πρώτες δεήσεις είναι για την ειρήνη· η ειρήνη είναι ο καθαρός αέρας, μέσα στον οποίο μπορεί να ζήσει η θεία κοινωνία, που είναι η Εκκλησία. Η ειρήνη, που είναι πρώτα καρπός του Αγίου Πνεύματος μέσα στους πιστούς κι ύστερα ειρηνική κατάσταση στον θεσμό της

Εκκλησίας και σ' όλο τον κόσμο.

Μετά την δοξολογία του τριαδικού Θεού, η πρώτη λέξη, που ακούεται στην σύναξη της Εκκλησίας, είναι η ειρήνη. Ο διάκονος σαν σάλπιγγα, που δίνει το σύνθημα και το παράγγελμα, φωνάζει δυνατά, για να τον ακούσουν όλοι· *«Ἐν εἰρήνῃ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν»*· με ειρήνη μέσα μας και μεταξύ μας, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο. Γιατί δεν γίνεται αλλιώς· το πρώτο που μας χρειάζεται, για να σταθούμε μπροστά στο Θεό, είναι η ειρήνη. Να είμαστε ειρηνευμένοι πρώτα μέσα μας κι ύστερα μεταξύ μας. Γιατί μόνο, αν έχουμε ειρήνη μέσα μας, μπορούμε να έχουμε και μεταξύ μας ειρήνη. Σ' όλη τη θεία Λειτουργία, πολλές φορές θα ακούσουμε το λειτουργό ιερέα να δίνει την ειρήνη και να λέει· *«Εἰρήνη πᾶσι»*. Χωρίς ειρήνη, *«οὐδέν ἔνι οὔτε εἰπεῖν οὔτε πράξει»*· μέσα στην Εκκλησία τίποτε δεν μπορούμε να πούμε ούτε να κάμουμε χωρίς ειρήνη.

Μετά την πρώτη δέηση για ειρήνη, ο λειτουργός προχωρεί σε μια δεύτερη, στην οποία φαίνεται αμέσως ο σκοπός της εκκλησιαστικής λειτουργικής σύναξης· *«ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν»*· για την ειρήνη από τον Θεό και για την σωτηρία των ψυχών μας, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο. Η ειρήνη, το πρώτο και μεγάλο αγαθό, είναι καρπός μέσα μας του Αγίου Πνεύματος. Κι αυτή η ειρήνη, σαν τέλειο δώρημα *«ἄνωθεν καταβαῖνον»*, είναι κάτι άλλο από την ειρήνη, για την οποία πολιτικά και διπλωματικά μιλάνε οι άνθρωποι. Γι' αυτή την ειρήνη του Θεού ο Ιησούς Χριστός ἔλεγε στους μαθητές του· *«Εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν»* και *«Οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν»*. Καθώς λοιπόν γράφει ο Απόστολος, ότι κάθε δωρεά του Θεού δίδεται *«πρὸς τὸ συμφέρον»*, ἔτσι και στην αρχή της θείας Λειτουργίας ζητούμε την ειρήνη για την σωτηρία των ψυχών μας. Γιατί αυτό πρώτα και μόνο μας συμφέρει, η σωτηρία· *«κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ἡμῶν σωτηρίαν ψυχῶν»*, γράφει ο απόστολος Πέτρος. Δηλαδή· να κερδίσουμε τον σκοπό για τον οποίο πιστεύουμε, κι αυτός είναι η σωτηρία των ψυχών μας.

Μα οι χριστιανοί δεν είμαστε ἔξω από τον κόσμο. Η Εκκλησία είναι και στην γη, πορεύεται μαζί με τον κόσμο και παλέβει να τον μεταμορφώσει και να τον οδηγήσει στην ζωή του *«μέλλοντος αἰῶνος»*. Γι' αυτό ο διάκονος σ' ένα τρίτο αίτημα δέεται· *«ὑπὲρ*

τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν»· για την εἰρήνη ὅλου του κόσμου, για την στερέωση των ἁγίων Ἐκκλησιῶν του Θεοῦ και για την ἐνωση ὅλων των ἀνθρώπων, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο. Ὅρια τοπικά δεν υπάρχουν για την Ἐκκλησία, γι' αὐτό και στα ἀρχαία λειτουργικά κείμενα χαρακτηρίζεται «ἀπό περάτων ἕως περάτων» τῆς οἰκουμένης. Την ενδιαφέρει λοιπόν η εἰρήνη του κόσμου, ἀπὸ την οἱοία ἐξαρτάται και η δική τῆς εἰρήνη. Η ευστάθεια των τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, δηλαδή η σταθερή εἰρηνική τους κατάσταση ἐξαρτάται και ἀπὸ την εἰρήνη του κόσμου. Οι πολιτικές και κοινωνικές ἀναταραχές και ἐπαναστάσεις δεν εἶναι ποτέ για το καλὸ τῆς Ἐκκλησίας. Στο σημεῖο αὐτὸ η Ἐκκλησία πλήρωσε πολλές ξένες ἀμαρτίες, γιατί οι ἀνθρώποι την ἐμπλέξαν στις διαφορές τους και στις μεταξύ τους διαμάχες. Γι' αὐτό, σύμφωνα και με την προφητεία του Ἰησοῦ Χριστοῦ, η δέσση εἶναι ὅλοι οι ἀνθρώποι να ἐνωθῶν και να γίνον μία ποίμνη.

Ἀλλ' ας ξαναγυρίσουμε κι ας μιλήσουμε πλατύτερα ἐπάνω σ' αὐτές τις δεήσεις για την εἰρήνη, που ἀκούμε στην ἀρχὴ τῆς θείας Λειτουργίας. Εἶναι δεήσεις ἀπὸ την πολὺ παλιὰ εποχή. Γι' αὐτό κι ἀισθανόμαστε ἱερὴ συγκίνηση, ὅταν διαπιστώσουμε ὅτι με τον ἴδιο τρόπο η Ἐκκλησία και με τις ἴδιες λέξεις τελούσε ἀπὸ την ἀρχὴ την θεία Λειτουργία. Αὐτὴ η συνέχεια, που εἶναι μια ζωντανὴ παράδοση, μας βεβαιώνει για την ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας και για την γνησιότητα τῆς πίστεως. Τίποτα ἄλλο δεν μας πείθει πὼς η Ἐκκλησία μας παραδίδει πιστὰ και γνήσια το Εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας παρὰ η ομοίμορφη και πατροπαράδοτη λατρεία τῆς και μάλιστα η θεία Λειτουργία. Εἴκοσι ἕνας αἰῶνες οι γενεές των πιστῶν με τον ἴδιο τρόπο και σχεδόν με τις ἴδιες λέξεις τελούν την θεία Λειτουργία. Ὅλα τα ἀρχαία λειτουργικά κείμενα μας δίνουν το ἴδιο διάγραμμα, τον ἴδιο τύπο και τις ἴδιες δεήσεις τῆς θείας Λειτουργίας.

Εἶναι ἕνα βιβλίον τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας με τον τίτλο «Διαταγαὶ τῶν Ἀποστόλων». Σ' αὐτό λοιπόν το βιβλίον ὑπάρχει το κείμενο τῆς ἀρχαίας Λειτουργίας, ὅπου σχετικά με την εἰρήνη του κόσμου και τῆς Ἐκκλησίας διαβάζουμε την ἐξῆς δέσση· «Υπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐσταθείας τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ τῶν ὄλων Θεὸς ἀΐδιον καὶ ἀναφαίρετον τὴν ἐαυτοῦ εἰρήνην ἡμῖν παράσχοιτο, ἵνα ἐν πληροφορίᾳ τῆς κατ'

εὐσέβειαν ἀρετῆς διατελοῦντας ἡμᾶς συντηρήσῃ». Δηλαδή· ας παρακαλέσουμε για μια σταθερή ειρήνη στον κόσμο και στις αγίες Εκκλησίες του κάθε τόπου, για να μας δώσει ο Θεός την παντοτινή και αναφαιρέτη ειρήνη του και να μας φυλάξει, ώστε να μπορούμε να εκτελούμε τα χρέη της πίστεώς μας. Απ' ό,τι ξέρομε πώς γίνεται και σήμερα σε πολλούς τόπους, μπορούμε να καταλάβουμε την σημασία αυτής της δέησης, σ' εκείνο τον καιρό των διωγμών που οι χριστιανοί έφευγαν από τόπο σε τόπο.

Στο ίδιο βιβλίο μια δεύτερη δέηση στη συνέχεια γίνεται ειδικά και μόνο για την Εκκλησία και για την ειρήνη της Εκκλησίας. *«Υπέρ τῆς ἀγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς ἀπό περάτων ἕως περάτων δεηθῶμεν. Ὅπως ὁ Κύριος ἄσειστον αὐτὴν καὶ ἀκλυδώνιστον διαφυλάξῃ καὶ διατηρήσῃ μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰῶνων τεθεμελιωμένην ἐπὶ τὴν πέτραν*». Δηλαδή· ας παρακαλέσουμε για την καθολική και αποστολική Εκκλησία, που βρίσκεται από την μια στην άλλη άκρη της γης, για να την φυλάξει και να την κρατήσει ο Κύριος άσειστη και γαλινεμένη μέχρι την συντέλεια του κόσμου, θεμελιωμένη επάνω στην πέτρα της πίστεως. Αυτή η δέηση αφορά ειδικά στην εσωτερική ειρήνη της Εκκλησίας, που πάντα και τότε και τώρα πολλές αιρέσεις και σχίσματα την αναστάτωσαν και την ταλαιπωρούν.

Αυτή λοιπόν η πολυπόθητη ειρήνη, και για την Εκκλησία και για τον κόσμο, πρώτα απ' όλα είναι η άνωθεν ειρήνη των ψυχών μας. Η αληθινή και ανυπόκριτη ταπεινόςυνη, που μας κάνει να ανεχόμαστε ο ένας τον άλλον, αυτή γεννάει μέσα μας την ειρήνη, που είναι καρπός του Αγίου Πνεύματος· *«πρὸς πᾶσαν εὐταξίαν καὶ κατάστασιν εἰρηνικὴν*» λέει η ευχή, που θα πει πώς αυτή η ευταξία και η νοικοκυροςύνη, που τόσο λείπει στην ζωή μας, είναι γιατί δεν έχουμε μέσα μας ειρήνη. Ας μη ξεγελιέται κανένας μας· ούτε η Εκκλησία ούτε ο κόσμος θα ειρηνέψουν, αν δεν ειρηνέψουμε ο καθένας μέσα του. Αν δεν ζητήσουμε την ειρήνη του Θεού, που *«ὑπερέχει πάντα νοῦν*», ξεπερνάει κάθε ανθρώπινο λογισμό. Οι άνθρωποι πάνε ανάποδα· θέλουν να φτιάξουν πρώτα τον κόσμο κι υστέρτα τον εαυτό τους. Μα όσοι στ' αλήθεια θέλουν το καλό του κόσμου ξεκινάνε από τον Θεό κι από τον εαυτό τους. Η Εκκλησία αρχίζει την θεία Λειτουργία και ζητάει πρώτα την ειρήνη του Θεού.

† Σ & Κ Δ